

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Ecclesijs ædificandis vel repar. Consilium DXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

reparatione agentes reparare. Deinde si consuetudo talis non sit, dispiciendum esse, num Ecclesia habeat fabricam, seu redditus certos ad Ecclesiæ refectionem deputatos; ut inde facta testæ exhibeantur, & necessitate impensis fiant, *can. Vnio x. q. 1. can. Decretimus x. q. 1. Ioan. And. in d. c. 1. sic ut præscriptione aut contrario usu contrarium induci non possit, Henr. Bobic. in d. c. 1. Steph. Bertrand. consil. 49. Vitis quibusdam vol. 2. par. 2. Tertiò, si ad fabricam nulli redditus deputati reperiantur, aut deputati non sufficiant, quòd ex fabrica confici non potest, consociendum esse non peculiariter aut solum ex decimis Ecclesiæ, sed ab omnibus, qui in Ecclesia beneficium qualecunque habent, *c. 1. De Eccles. adif. & ibi Innoc. p. norm. & alij, pro portione & modo reddituum cuiusque beneficii; ut pro modo emolumentorum, onus quoque feratur, c. Qui sentit de reg. iur. lib. 6.**

6 Nam quod plerique existimant onus intertentionis fabricæ regulariter pertinere ad decimas, seu decimarum perceptiones in qualibet parochia, nullà lege, nullo canone probatur; & ne quidem ex ijs locis in Decreto Gratiani, qui à quibusdam, *Ripa consil. 1. sub tit. De consuet. incip. Ex impensis, ad hoc allegantur.* * Nam in Decreto Concilij Tolercani, *d. can. Vnio*, nihil disponitur de decimis, neque sit illarum ulla mentio, sed tantum de tertià, quæ Episcopis ex oblationibus, mortuarijs, legatis, *c. fin. de testam. & alijs* similibus obventionibus Ecclesiasticis cedit, non ad consumendum, si non eà quoque indigeant, sed ad facta testæ Ecclesiarum conservanda, *can. 1. & 2. x. q. 3. can. De redditibus xlii. q. 2.* Est enim illa tertia ad id potissimum deputata; ideoque ad alia clericorum Ecclesiæ deservientium, vel Ecclesiæ bona non est veniendum, quamdiu vel fabrica, vel huiusmodi aliqua alia canonica portio superest, *Gloss. in c. 1. De Eccles. adif. Barthol. consil. 26. Difficile est vol. 2. De qua canonica portione, seu tertia Episcopali & minime de decimis, intelligenda quoque sunt & alia per Gratianum transcripta loca; & sic non rectè de decimis, quæ aliam rationem habent, adducuntur, *can. Vulterrani xlii. q. 2. can. De his, can. Decretimus xlii. q. 1.* Ita ut confidentius dicere liceat, nullo iure cautum esse, quòd Ecclesiarum ædificatio aut reparatio specialiter, & peculiariter pertineat ad onus decimarum. Cum ergo constet Ecclesiam seu Capellam, de qua agitur, habere fabricam, & bona peculiariter fabricæ deputata; constet quoque, onus ædificationis ac reparationis inde & ex collationibus parochianorum hæcenus sustentum esse: non pariter æquitatis ratio, ut id ad Opponentem transferatur; saltem non sic, ut id subire teneantur non excusà prius fabricæ, *l. ult. & ibi DD. Si cess. per. de qua excussione nil etiam in hac causâ liquet.**

8 Quæ omnia hic eò magis procedunt, quòd decima, quam Opponentem pro dimidia tantum parte incorporatam habent, Opponentibus competat ratione Parochialis Ecclesiæ, ad quam iniquum foret onus alterius Ecclesiæ, cuius non est decima, eandem decimarum partem transferri: quia ut decima iure communi pertinet ad parochum, *c. Cum contingat de decimis*; ita soli parochiali Ecclesiæ deservire debet, non Capellis, veluti

Conf. Wamf. Tom. II.

inde deductis colonijs, * Hæc enim cum pro subditorum commoditate plerumque extruantur, ut commodius sacra audiant, & ex longiore loci intervallo non teneantur venire ad matricem Ecclesiam, unde percipiunt primum & ultimum sacramentum, quorum ius & exercitium dicta Capella non habet, ita extrui debent, ne matri ejusque parochio aliquid subtrahatur; sed potius ex nova ac dismenbrata Ecclesia aliquid annuum ei pro honore ac prærogativa assignetur, *c. Ad audientiam in verb. ut competens in ea bonor. de eccles. adif. Rebuff. in praxi benef. lib. 1. tit. de erect. in curat. Ioan. Bapt. Ferrer. consil. 36. Puto quod etiam*: potissimum in exiguitate portionis, quæ iure matricis Ecclesiæ percipitur, & quam Opponentem tam exiguum esse dicunt (Impetrantibus in contrarium nihil adferentibus) ut quadringenti floreni, quos pro provisione Impetrantes petunt, aliquot annorum fructus sint ablumpturi.

Cum ergo hæc Ecclesia, de qua agitur, non sit parochialis, neque illius respectu decimæ, quas Opponentem habent, percipiantur, & eadem hæc Ecclesia sine onere decimarum hæcenus facta testæ sustinuerit ex bonis fabricæ, ac collatione fidelium; & præterea ab ijs, qui dictarum decimarum alteram partem habent, nihil petatur; nihil apparentis juris habent Impetrantes in hac sua petitione: ita ut in limine atque in ingressu iudicij ante agitatam & discussam causam, de solutione, provisione, ac nantizatione pecuniæ in præjudicium Opponentium nihil decerni debeat: præsertim non de causa futura aut imminente, sed pro præterita & iam facta per Impetrantes reparatione; atque sic magis pro repetitione impensarum factarum, quam pro petitione, ut impense fiant. In qua petitione plura requiruntur, veluti demonstratio & deductio impensarum, in quam causam, pro qua materia, quomodo, & quibus erogata sit pecunia; veluti lapicidis, fabris, latomis, alijsque operarijs: quia repetenti tales impensas incumbit necessitas ista omnia articulandi ac probandi. Quæ cum latiore indaginem requirant, seminare & per provisionale iudicium seu decretum expediti non possunt, *Ripa d. consil. 1. nu. 12.*

De Ecclesijs ædificandis vel repar.

S V M M A R I U M.

Reparatio Ecclesiæ.

1. Incendium præsumi ex culpa habitantium in Ecclesia.
2. Ecclesiam reparari quis petere possit, & coram quo iudice.

CONSILIUM DXII.

REGULA juris est, quòd qui damni causam seu occasionem dedit, ipse damnum dedisse videatur; ideoque id etiam refarcire debeat, *l. Qui occidit §. in hac ad leg. Aquil.* Cum igitur ex certificatione Villici plurimorumque incolarum pagi de Norwez constet, incendium, quo conflagrata est Ecclesia parochialis dicti loci, obortu esse ex malè constructo camino in Capella dictæ Ecclesiæ, igneque malè custodito seu imperitè & incuratè extructo ortum habuisse, & ex ea Capella totum templum conflagrasse; dubium

non est, quia culpæ illorum, qui in eadem Capella dicto camino uli fuerunt, & ignem innocentem non servaverunt, adscribi debeat hoc incendium, & conflagratæ Ecclesiæ damnum. * Cùm aliqui regulariter præsumatur incendium culpâ inhabitantium fieri, *l. ult. De off. præfesti vigil.* quia negligentia plerumque huius calis causa est, *l. si servus §. si fornicarius cum §. seq. ad leg. Aquil.* De quo in proposito minùs dubitandum est, ob id, quod & ante hoc novissimum incendium aliàs quoque ex eodem camino exortum fuerit incendium, operâ & auxilio aliorum, qui in eadem Ecclesia tunc propter periculum ab hostibus habitabant, extinctum. Inde enim arguitur non levissima, neque levis tantum, sed etiam propè lata culpa, quæ dolo proxima est, *l. quod Nerva Depositi*: quia casus semel oborti periculi dictæ Capellæ habitatores movere debebat ad refectionem & communitationem camini adversus aliud sequens incendij periculum; & quidem tanto majore adhibita cautela & diligentia, quòd hoc ad Ecclesiam refugium, & continua habitatio, & domicilij exercitium perinde liberum non sit, ut in domo propria, vel alterius profana: & non nisi in summa necessitate permittatur in illa vel suppellectilia reponere, multò minus assiduò habitare, & ex illa hostem propulsare. Vsq̃ adeò, ut si dici posset sine ulla quorundam habitatorum culpâ incendium contigisse, damnum nihilominus reparari deberet per omnes, qui ad Ecclesiam confugerunt, & eandem in casus periculum adduxerunt: ut bonis rationibus id tradidit Clarissimus Dominus Petrus Peckius compater & collega meus, in *tract. de Eccles. repar.* cap. 8. Sic quòd necessitas reparandæ Ecclesiæ in occurrente casu, propter jus percipiendi decimas, ad Abbatem Heyleleensem referri non debeat; etiam si ex consuetudine (nam communi jure ita non est) onus reparandæ Ecclesiæ ad possessorem decimarum pertineret. Ea enim consuetudo restringenda est ad casum vel vetustatis, vel tempestatis, vel alium fortuitum; non etiam ubi culpa vel levissima ad aliquem particularem, multò magis dum ad totam communitatem referri potest.

2. Quod secundo loco quæritur, per quem, seu quos dicti incendij & damni auctores judicio cogi possint ad faciendam hanc reparationem, difficultatem non habet. Cùm enim hæc causa, propter communem populi usum & interesse, & religionis favorem, pia & quodammodò popularis sit, potest id fieri per quemcumque dicti pagi incolam, multò magis per ejusdem Villicum & Scabinos communi nomine totius communitatis. Posset quoque, si vellet, id facere præfatus Dominus Abbas; ad quem, si solvendo non essent dicti auctores, si non pro toto, saltem pro parte pertineret onus reparandæ Ecclesiæ, quod ipsum quoque ab eodem Domino Peckio satis apertè traditum est, in *d. tract. de reparat. Eccles.* cap. 27. Qui & id quoque tradidit satis dilucidè, in *d. tract.* cap. 28. ea de re agi posse de jure communi coram iure Ecclesiastico ordinario loci, quia causa Ecclesiastica sit, *c. Decernimus De iudic.* & ex consuetudine generali passim ferè obtinente etiam coram laico iudice; hoc est in his Belgij regionibus in

Auditorio Principis seu Provincialibus ejus Consilijs. Consultum itaque erit ut ex parte communitatis dicti loci, cum adjunctione præfati Domini Abbatis, aliorumque in dicta Ecclesia beneficiorum adversus incendij & damni auctores fiat judicialis persequutio, ne Ecclesiæ reparatio, cum divini cultus longiore intermissione, nimium postponatur; nec ad solum Dominum Abbatem hæc cura rejiciatur: qui in omnem eventum dumtaxat contribuere, non etiam solus impensam tantæ reparationis, seu potius novæ extructionis facere teneretur; minimè verò in illam plurium annorum omnia decimæ suæ emolumenta conferre: prout hic articulus à Doctoribus latè tractatur, in *c. 1. de Eccles. edific. Panor. in c. fin. De his quæ sunt à maiore parte cap. in fine, Steph. Bertran. consil. 306. Cum quæritur vol. 8.*

De Ecclesijs ædificandis vel repar.

S V M M A R I U M.

Reparatio Ecclesiarum.

1. Consuetudo ante omnia inspicienda quoad reparationem Ecclesiæ.
2. Reparare qui Ecclesiam consuevit non potest se profuturo eximere.
3. Ecclesiæ fabrica destinata est ad reparationem Ecclesiæ.
4. 6. 8. Ecclesiam reparare quando teneantur qui in eadem beneficia possident.
5. Ecclesiarum reparatio & reedificatio diverso iure censetur.
7. Vsufructuarius ad opus novum non tenetur.
6. Ecclesiæ ædificatio tamquam opus publicum ad omnes pertinet eius subditos & parochianos.

CONSILIUM DXIII.

AB anno Domini 1566. quo hæreses in Belgio grassatæ fuerunt, reperiuntur in Flandria, & Hannonia, finitimisque vicinarum provinciarum partibus, plurimæ pagorum Ecclesiæ vastatæ & dirutæ; quarum alie quibusdam egent reparationibus; alie verò novæ & integræ reedificatione. Quoniam autem nonnulli, secundum consuetudines quorundam locorum, solos patronos dictarum Ecclesiarum subijcere prætendunt reparationibus Chorum; alij juxta alias consuetudines eosdem patronos cum percipientibus decimas pro ratâ seu quotâ suâ teneri asserunt: quæritur primò, an dictæ consuetudines extendi debeant ad novam extructionem Chori; item an non cessare debeant, attento maxime quòd reperiantur tam multæ Ecclesiæ dirutæ, ut vix bona patronorum decimas ibidem possidentium, reparationibus multò minùs novis extructionibus, sufficere valeant; cùm etiam non constet, nec aliàs sit verisimile, prædictos Choros primitus per patronos aut decimarum possessores fuisse ædificatos; item an hoc casu potius sit recurrendum ad personalem parochianorum contributionem, quibus Ecclesiæ prædictæ maxime serviunt, uti fieri solet, & necessum est in civitatibus, in quibus nullæ sunt decimæ?

Varie admodum tractatur articulus juris de reparationibus, refectionibus, & ædificationibus Ecclesiarum, per quem seu quos illorum sumptus seu impensæ fieri debeant. Sed in eo conveniunt